

Z wokandy: Samorząd nie może żądać opłat za ławeczki na cmentarzu

Kategoria: Zarządzanie Przestrzenią

Opublikowano: czwartek, 30, październik 2025 10:42

Piotr Majoch

Odsłony: 591

WSA: Opłaty za korzystanie z cmentarza mogą dotyczyć tylko pochówku i tzw. prawa do grobu. Prawo nie stwarza podstaw do żądania od korzystających z nekropolii opłat innego rodzaju.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Olsztynie wydał wyrok, który w kontekście zbliżającego się dnia Wszystkich Świętych oraz miesiąca listopada tradycyjnie poświęconego pamięci zmarłych, jest szczególnie ciekawy. Wyrok dotyczy skargi na uchwałę rady miasta dotyczącą ustanowienia regulaminu miejscowego cmentarza. W przygotowanym akcie przewidziano wysokość cen i opłat. Niektóre spośród nich odbiegały jednak od standardowych opłat, jakie ponoszą osoby korzystające z danego cmentarza. Rada miasta postanowiła bowiem pobierać określone kwoty chociażby od ustawianych przy grobach ławek, wykonywania drobnych prac porządkowych czy wjazdu na teren cmentarza.

Skarga na powyższe zapisy w regulaminie opierała się na brzmieniu ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych, z której nie wynika prawo do ustanawiania opłat tego rodzaju. Sąd uwzględnił te argumenty, powołując się zarówno na wspomnianą wyżej ustawę, jak również na inny akt - ustawę o gospodarce komunalnej. Należy wiedzieć o przepisie art. 4 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, ponieważ właśnie on stanowi podstawę kompetencji organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego do wyznaczania wysokości cen i opłat albo sposobu ustalania cen i opłat za usługi komunalne o charakterze użyteczności publicznej oraz za korzystanie z obiektów i urządzeń. Jest to uzupełnienie przepisów tzw. ustaw ustrojowych (tj. o samorządzie gminy, powiatu czy województwa). W ustawie o gospodarce komunalnej mamy do czynienia z normą ogólną, natomiast w ustawie o cmentarzach - ze szczegółową regulacją, która ustanawia granice, w których można decydować o opłatach za korzystanie z danego miejsca - w tym przypadku z cmentarza.

Ustawa ta jest natomiast podstawą do żądania opłat za chowanie zwłok czy zastrzeżenie przeciw ponownemu użyciu grobu po upływie 20 lat. Z tych zapisów nie można zatem wyprowadzić prawa do nakładania opłat (świadczeń publicznoprawnych) ponad to, co jasno wynika z ustawy. Tym samym, załączniki uchwały wprowadzające tego typu opłaty, są uznawane za nieważne, co też uczynił Sąd w opisywanym orzeczeniu.

Dla porządku należy dodać, że skarga będąca podstawą tego orzeczenia, mogła zostać rozpoznana z uwagi na interes prawny skarżącego. Zgodnie z art. 101 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, czy art. 87 ust. 1 ustawy o samorządzie powiatowym, skargę na daną uchwałę może złożyć każdy, czyj interes prawny czy uprawnienie zostały naruszone z jej powodu. Brak bezpośredniego i realnego (za orzecznictwem NSA) interesu prawnego uniemożliwia rozpatrzenie takiej skargi. Jak wynika z przedstawionego wyroku, w przypadku osób najbliższych opiekujących się grobem chociażby członka swojej rodziny, interes prawny występuje - a przez bezprawne żądanie od takich osób określonych opłat, jest realnie i bezpośrednio naruszony.

Wyrok WSA w Olsztynie z 22 lipca 2025 r. (sygn. II SA/Ol 278/25)

Źródło: CBOSA